తలపాగా స్వగతం

—కాట్రగడ్డ దయానంద్

నేను తలపాగాని!

మోకాళ్ళు దాటని పంచె, ముతక బనీను, బనీను జేబులో నాలుగు పుగాక్కాడలు, మాసిన గడ్డమూ, మట్టి శరీరమూ, నెత్తిన కిరీటం...

నేను తలపాగాని! మట్టితోనూ, మట్టినే నమ్ముకున్న జీవుల్తోనూ నా సహచర్యం సూర్యుడికంటె ముందే పొడిచి, చంద్రోదయం తర్వాతెప్పుడో విశ్రమిస్తాను.

సూర్యచంద్రుల ప్రస్తావనొచ్చింది కాబట్టి చెబుతున్నాను! అసందర్భప్రక్షి అని కొట్టిపారేస్తారేమో!

నేనిప్పుడు అస్తమయాల గురించి మాత్రమే చెప్పదలచేను. సూర్యచంద్రులతో పోటీపడి చరించడం వల్లనేమో ఋతువు మారినప్పుడల్లా అస్తమయం కావడమే నా జీవితం! ఒకసారి కాదు! వందల వేలసార్లు!! మొదటిసారి చచ్చిపోవడం ఎవరికైనా బాధే! తర్కించాల్సి ఉంటుంది! మధించాల్సి ఉంటుంది!! వెనకా ముందూ ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. తర్వాత తర్వాత చావు మాత్రమే నిరంతర జీవితంలో భాగమవుతుంది.

> నామట్టే నా శ్రమ,
> నాపంట అంతా
> కాసుల మయం,
> అమ్మితే వచ్చేవి కాసిని,
> కొంటే కావాల్సినవి మరిన్ని!
> అంతా కాసులదయ.
> తొలిసారి నా
> అస్తమయం అప్పుడే!

నేనిప్పుడు నా మరణాల గురించి మీతో చెప్పదలచుకున్నాను. నాకు మట్టే ప్రపంచం!

దిగంతాల మధ్య, ఆకాశమే కప్పగా, పచ్చదనాల మట్టి తోడే నా జీవితం.

నాకు జీవితమిచ్చింది ఈ మట్టి. శ్రమసౌందర్యానంతరం నిద్రపుచ్చి లాలించే తల్లి ఈ మట్టి. నా కష్టసుఖాలకు నిరంతరం వెన్నంటి వుంటే నా ఆత్మబంధువు ఈ మట్టి.

నా కష్టం ఈ మట్టి, నా జీవితం ఈ మట్టి.

భూమిని సాగుచేసిన తొలి రోజులు –

రాళ్ళూరప్పలేరేను. కంపాముళ్ళూ తీసేను. నాగలి పట్టి కొండ్రవేసి నా తల్లి గర్భం చీరేను. ఆగ్రహించలేదు మట్టి. అనుగ్రహించింది. చదును చేసి పిండిచేసి తొలకరి పదనుకు బంగారుముద్దని చేసేను. జొన్నలు వేసేను. రాసులు రాసులు పండేయి. ముప్పొద్దులా సంకటి – ఇంటిల్లిపాదికీ కడుపు నింపింది నా మట్టితల్లి.

వరిగెలు వేసేను, రాగులు వేసేను. జారిపోయే గింజలు, ధగధగలాడే గింజలు. ఒకపూట సంకటి, ఒకపూట వరిగె అన్నమూ.

అమ్మా, నాన్నా, భార్య, పిల్లలూ... మట్టితోడే లోకం – మట్టితోటే ప్రపంచం –

బుడమొద్దు వెదబెట్టేం! దంచితే ఇంటినిండా పరుచుకున్న ఎర్రెర్రటి బియ్యం!

ఇంటిల్లిపాదికీ ఒకపూట సామి బువ్వ – అన్నం కోసం వెదుకులాట – ఒడ్లుకోసం వెంపర్లాట – మట్టీ, నీళ్ళు నిరంతరం ఒకదాన్నొకటి పెనవేసుకుని హొయలు హొయలుగా కులికే దగ్గర పండే ఒడ్లకోసం ఆరాటం –

ప్రయాణం ప్రయాణం

బండి నిండా జొన్నలు, వరిగెలు.

వద్ది తాగుతూ గిద్దలు తింటూ మూడు రోజుల ప్రయాణం – జొన్నలకు ఒడ్ల మారకం, వరిగెలకు ఎర్రగెడ్డల మారకం.

ఎత్తుకు ఎత్తు మారకం!

జీవితమంటే నాదే! ఎంత హాయిగుందో, ఎంత పచ్చగుందో!

హరిదాసు హరెల్ల రంగ హరి పాటల మాధుర్యం, దూడూ బసవన్నల కదలికల వింత విన్యాసం, కాటపాపలోడి చేతికర్ర విచిత్ర లాస్యం, చెంచులోళ్ల చేతిగంటా, శిరస్సున నెమలి ఈకల విచిత్ర కదలికల సౌందర్యం...

జీవితమంటే నాదే, నాదే!

ఋతువు మారింది. అదును తప్పింది.

ఆ సంవత్సరం పదునయ్యే వానల్లేవు.

విత్తిన గింజల మొలకల అజాపజా లేదు. పంటల్లేవు. నా మట్టితల్లి మొఖం చాటేసింది.

ఆకలి! ఆకలి!!

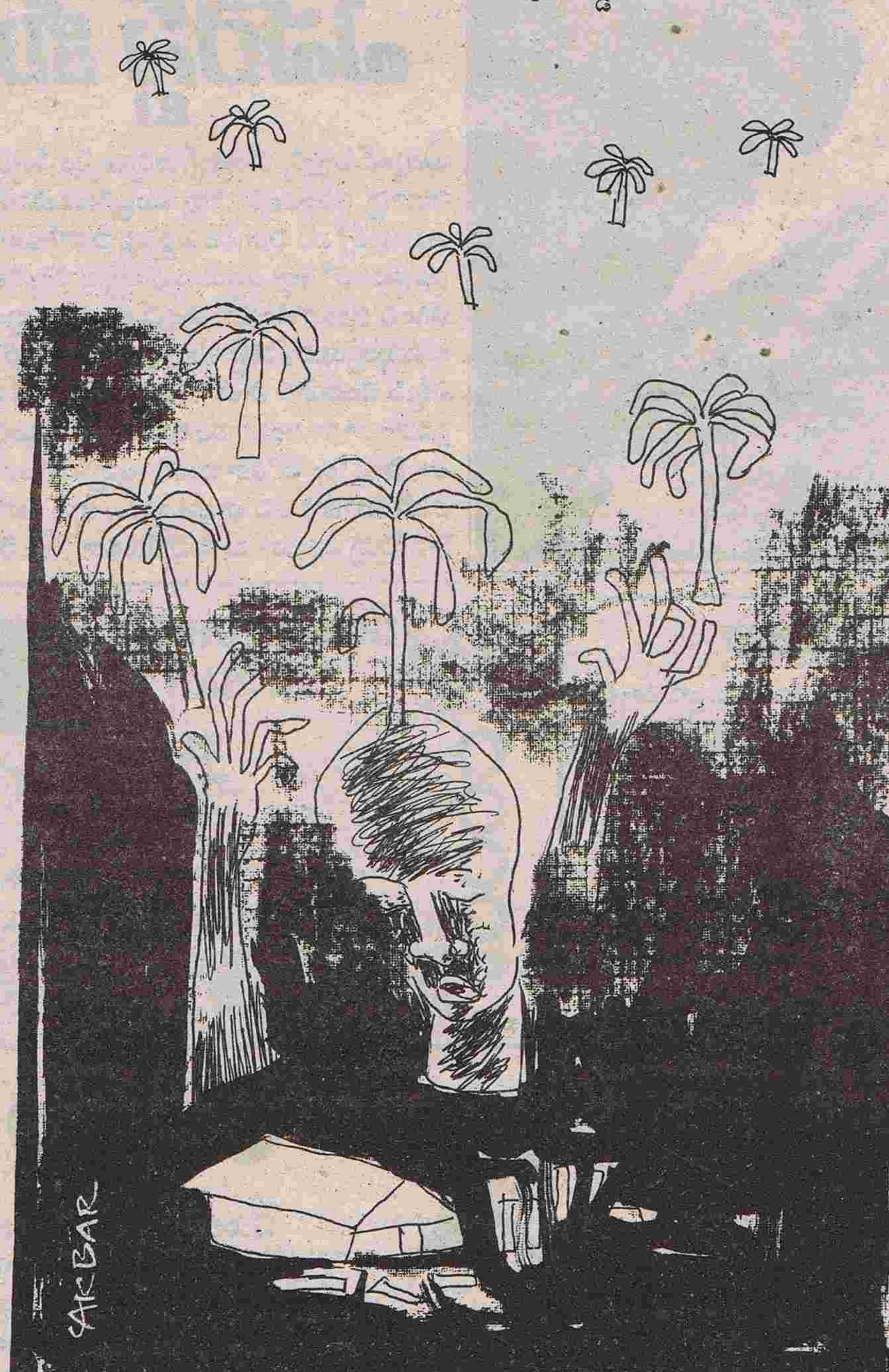

మరుసటి సంవత్సరం పండిన జొన్నలకు మారకం లేదు.

ఊళ్ళన్నీ తిరిగి తిరిగి అరఎత్తు మారకానికి వడ్లు తెచ్చుకోవడం... అర్ధాకలి, అర్ధాకలి!!

మరుసటి సంవత్సరం అరఎత్తు మారకమూ లేదు. ఊళ్ళన్నీ తిరిగి తిరిగి మళ్ళీ తిరిగి వచ్చి కాసులకు జొన్నల అమ్మకం...

మారకానికి బదులు కాసులు కాసులు.

నా మట్టి నా శ్రమ, నా పంట అంతా కాసులమయం. అమ్మితే వచ్చేవి కాసిని, కొంటే కావాల్సినవి మరిన్ని! అంతా కాసుల దయ.

తొలిసారి నా అస్తమయం అప్పుడే!

జొన్నలు లాభంలేదు. వరిగెలు లాభం లేదు. లాభనష్టాల గురించి ఆలోచించాల్సిన దుర్దశ. తినాలి కదా! కడుపులు నిండాలి కదా! కాసులు కావాలి కదా! పండించే వాటికి కొనుక్కునేవి రానప్పుడు లాభనష్టాల బేరీజు తప్పదు.

తిండిగింజల్ని వదిలి సుదూర తీరాలకు తరలి వెళ్లిపోయే పంటల వైపు ప్రయాణం!

ధనియాల పంట, కమ్మటి సుగంధ పరిమళం. పచ్చటి మొక్కల మీద పట్టపగలే తెల్లటి వెన్నెల పూత – చూస్తేనే కడుపు నిండే రాశుల రాశుల ధనియాలు – జల్లెడ పట్టి, మట్టి పెళ్ళలేరి తూకమేసే పంట.

మిర్చిపంట – గుత్తులు గుత్తులుగా మొక్కలకు వేలాడే ఎర్రెర్రటి పంట – ఇంటి నిండా పంట వాసన, గుప్పుగుప్పుమని ముక్కుల్ని మండించే ఘాటు వాసన...

ఆనందం... ఆనందం.. అది మాత్రం ఎన్నాళ్ళు? ఒక సంవత్సరం పంట లేదు. మరు సంవత్సరం రేటు లేదు. ఆ తర్వాత తుపాను, తుపాను... తలపాగాలను మరుభూమిలో మూకుమ్మడిగా సమాధి చేసిన తుపాను. సముద్రం ఉప్పొంగి పచ్చదనాన్ని కబళించిన తుపాను. నా సర్వస్వాన్నీ, సమస్తాన్నీ తనతో తీసుకెళ్ళిన తుపాను. మళ్ళీ చచ్చిపోయాను, మళ్ళీ మళ్ళీ చచ్చిపోయాను. నేనిప్పుడు నా అస్తమయాల గురించే చెప్పదలచుకున్నాను.

ఋతువు మారింది... పొగనారు వచ్చింది. మత్తు వాసన, గమ్మత్తయిన డబ్బు వాసన.

బంగారం ముద్ద నా మట్టి. పొగనారును అద్భుతంగా ఆలింగనం చేసుకుంది.

దళసరి ఆకులు.. రెండు అరచేతుల వెడల్పు ఆకులు – జిడ్డుజిడ్డుగా నల్లనల్లగా ఒంటిని చుట్టుకుపోయే ఆకుల పత్రహరితం.

పగలు లేదు, రాత్రి లేదు. ఆకుల్ని పుటుక్కున తెంచి బండ్లకు బండ్లు తాళ్ళతో అల్లటం – బ్యారన్లలో ఆకును కాల్చడం – ఏడేడు సముద్రాల కావలికి పంపడం. సందడి సందడి... కాసులు కాసులు... కోట్లు నోట్లు పల్లెనిండా ఆనందం, ఆర్భాటం... రోడ్డొచ్చింది. పట్నం దగ్గరైంది. బస్సులొచ్చేయి. ఇంటినిండా అనవసర ఆర్భాటాలు వచ్చేయి.

ఆ సంవత్సరం రంగు తగ్గింది. రేటు లేదు.

ఆ సంవత్సరం అదును తప్పింది. ఇల్లు ఒట్టిపోయి మెడలు బోసిపయేయి.

ఆ సంవత్సరం బాగానే పండింది. మంచి రేటే వచ్చింది. బ్యాంకుల్లో అప్పులు తీరుతాయనుకుంటే వాడు పుగాకు కంపెనీనే ఎత్తేసేడు.

అమ్మిన డబ్బు ఇంటికి చేరనే లేదు. పుగాకు గోడౌన్లు తుపానులో కొట్టుకుపోయాయని అబద్ధపు వర్తమానం... లక్షలకు లక్షలు దివాలా తీయించిన కంపెనీలు... మూకుమ్మడిగా తలపాగాల తలలు ముంచేసిన వైనం.

అప్పు తీర్చలేదని బ్యాంకుల వత్తిడి, జీపుల హడావుడి.

అప్పు తీర్చలేదని ఇల్లు వేలం... ఇంట్లో సామాను బజార్లో వేలం.. అవమానం, అవమానం!

మళ్ళీ చచ్చిపోయాను.

నేనిప్పుడు నా అస్తమయాల గురించే చెబుతున్నాను.

ప్రయాణం ప్రయాణం... సుదూర తీరాలకు అలసటలేని ప్రయాణం. రెక్కలున్నాయి గదా! మట్టిని బంగారం చేసే సువర్ణ విద్య తెలుసు కదా!

వ్యవసాయం వ్యాపారం, వ్యాపారం వ్యవసాయం!

మళ్లీ బంగారంకోసం దేవులాట. నల్లబంగారంతో తెల్లబంగారంకోసం వెంపర్లాట.

ఎంత అద్భుతమైనదీ మట్టి! దేన్నైనా తనలో ఇముడ్చుకుంటుంది.

దేన్నైనా ప్రకాశవంతం చేస్తుంది. పరిమళాన్ని చేస్తుంది. ఫలభరితం చేస్తుంది. నల్లటి విత్తుని తెల్లటి బంగారం చేస్తుంది.

సంతోషం ఆనందం. గెలిచేననే అనుకున్నాను. మళ్ళీసారి తెల్లదోమ ముసిరింది. మందుల కొట్ల చుట్టూ ప్రదక్షిణాలు మొదలయ్యేయి. మళ్ళీ మరింత వెయ్యాలి. ఖర్చులు పోను మరింత మిగల్చాలి. లాభపడాలి.

వానలు లేవు. నీళ్ళకోసం దేవులాట. ఒకటి...

> పగలు లేదు, రాత్రిలేదు
> ఆకుల్ని పుటుక్కున
> తెంచి బండ్లకు బండ్లు
> తాళ్ళతో అల్లటం– బ్యారన్లలో
> ఆకును కాల్చడం– ఏడేడు
> సముద్రాల కావలికి పంపడం.
> సందడి... సందడి... కాసులు
> కాసులు.. నోట్లు నోట్లు...

రెండు... మూడు బోర్లు. చుక్క నీరు లేదు. మార్వాడీ దగ్గర బాకీలు మాత్రం పెరిగేయి.

రకరకాల పురుగులు, రంగురంగుల పురుగులు – మందుల్ని తాగేసి తెగ బలిసిన పురుగులు.

మందుల్లో కల్తీ – తల వంచింది తెల్లబంగారం.

విత్తనాల్లో కల్తీ – తలఎత్తిన దానికి రేటు లేదు. అన్యాయమని బజార్లో వెర్రికేకలు... అరుపులు... కాల్పులు.. కాల్పులు.. తెగిపడ్డ తలపాగాల తలలు.

అప్పులు, అప్పులు, కుదువలో ఇల్లూ బంగారం, పస్తులు పస్తులు, పెళ్ళికాని ఆడపిల్లల దైన్యపు చూపులు, లాభంలేదు, లాభంలేదు.

పురుగుల్ని చంపలేని మందు మా బతుకులకు తప్పక ఆసరా అవుతుందన్న ధీమా!

చచ్చిపోతున్నాను చచ్చిపోతున్నాను.

నేను చచ్చిపోయినప్పుడల్లా ఎవడో ఒకడు మరింతగా ఊపిరి పోసుకుంటున్నాడు. మరింతగా ధగధగలాడుతున్నాడు. వాళ్ళను బతకనివ్వండి.

విత్తనాలకు కల్తీ మందులకు ధర నిర్ణయించేది వాళ్ళు! మేము పండించే పంటకు ధర నిర్ణయించేదీ వాళ్ళే!

వాళ్లని మాత్రం బతకనివ్వండి. చావు నాకు కొత్తగాదు. దినదినం అస్తమానం అవమానాల్తో, అప్పుల్తో, పస్తుల్తో చచ్చేవాడ్ని.

తలపాగాలెన్ని రాలితే మీకేం!

మా చావు మీకు మూకుమ్మడి వెర్రి!

మా చావు మీకు వెలకట్టించి ఇచ్చే నోట్ల కట్టలు.

మళ్ళీ బతుకనేది లేకుండా చంపండి.

నేనే రాలిపోయిన చిట్టచివరి తలపాగా కావాలి. అస్తమయాల గురించే కదా చెబుతున్నాను. మళ్లీ ఉషోదయం లేని అస్తమయం అనుగ్రహించండి! అనుగ్రహించండి! అ... ను... గ్ర... హిం... చం...డి!!

వచ్చేవారం కథ

చీకట్లోంచి చీకట్లోకి

-గీతాంజలి